

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Program dvoustranné rozvojové spolupráce České republiky

Kambodža

2018–2023

	Úvod	4
1.	Kambodža.....	5
1.1	Mapa země a základní fakta, politická situace, ekonomická situace	
1.2	Analýza potřeb země	
1.3	Rozvojové priority země a SDGs Agendy 2030	
2.	Česká republika v Kambodži	9
2.1	Výsledky dosavadní spolupráce	
2.2	Priority a cíle spolupráce	
2.3	Opatření k dosažení cílů	
2.4	Koordinace ČR s dalšími dárci	
3.	Podmínky realizace programu spolupráce.....	13
3.1	Podmínky realizace v zemi	
3.2	Monitoring a evaluace	
3.3	Řízení rizik a zvyšování udržitelnosti	
3.4	Platnost a aktualizace programu	
4.	Přílohy.....	16
4.1	Schéma programu	
4.2	Results Matrix	
4.3	Seznam zkratk	

Úvod

Česká republika tímto programem navazuje na dosavadní spolupráci a partnerství s Kambodžou v oblasti rozvojové spolupráce a reaguje jím na její potřeby a rozvojové priority. Program vychází z cílů Strategie zahraniční rozvojové spolupráce ČR na období 2018–2030 (dále jen „Strategie ZRS ČR“) a respektuje cíle udržitelného rozvoje (SDGs) Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj a zásady globálního partnerství pro efektivní rozvojovou spolupráci. Program zároveň zohledňuje dosavadní zkušenosti a evaluace projektů či sektorů uskutečněné v době trvání předcházejícího programu spolupráce. Program bere v úvahu i závěry a doporučení pro českou zahraniční rozvojovou spolupráci vzešlé z Peer Review OECD v roce 2016.

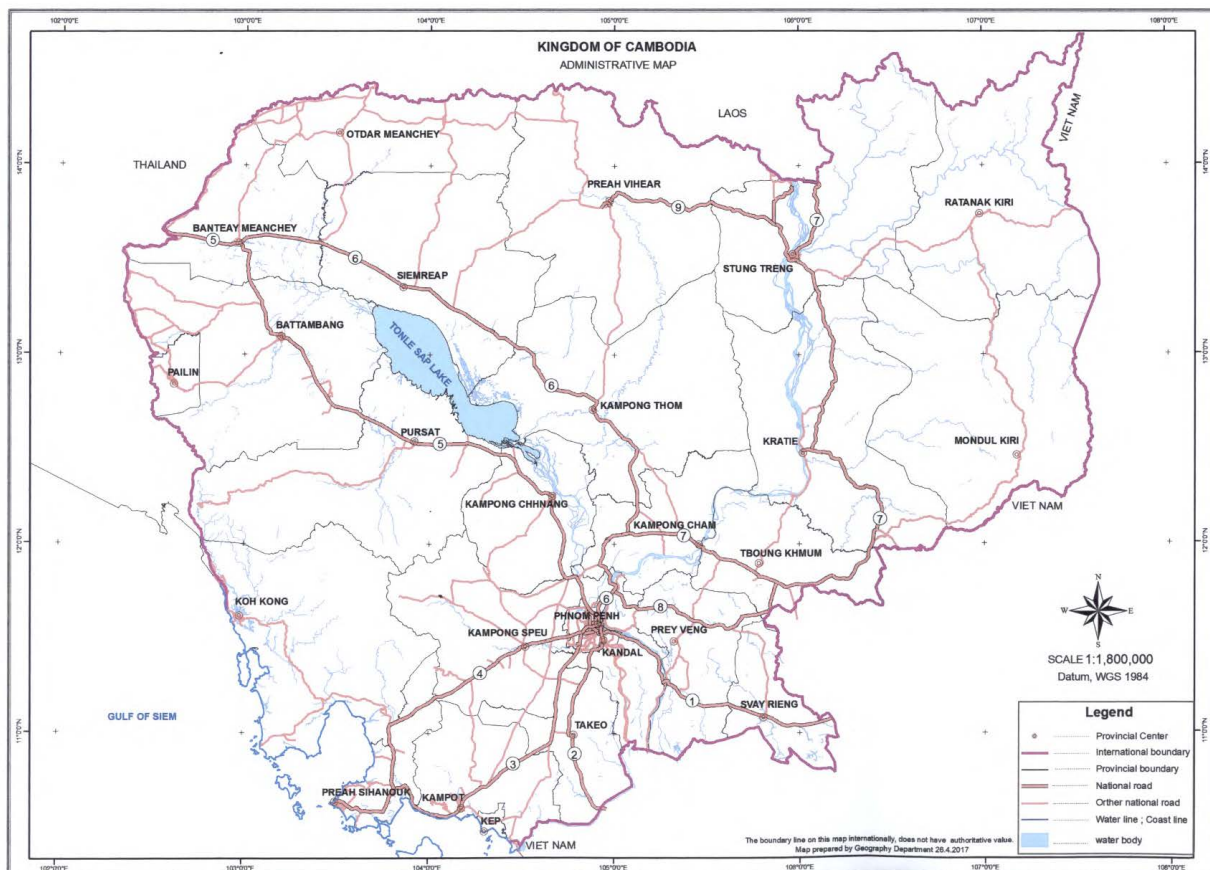
Kambodža patří mezi nejchudší a nejméně rozvinuté země regionu jihovýchodní Asie. V rámci ukazatele lidského rozvoje vykazuje charakteristiky zemí s nižším středním příjmem. Potřebnost zahraniční pomoci je vysoká, přestože v uplynulých deseti letech zažívá Kambodža období rychlého ekonomického rozvoje a výkonnosti.

Cílem programu rozvojové spolupráce je podpora naplňování kambodžské „Čtyřstranné strategie – fáze III“ a „Národního strategického rozvojového plánu 2014–2018“ a úsilí Kambodže o dosažení statusu země s nižším středním příjmem. Zásadní je důraz na snižování chudoby a sociálního vyloučení, dále na oblast udržitelného nakládání s přírodními zdroji se zaměřením na sektor vody a sanitace (WASH), vč. rozšiřování vodohospodářské infrastruktury a vzdělávání. Záměrem spolupráce je rovněž genderově vyvážený inkluzivní sociální rozvoj, cílící v první řadě na dostupnost zdravotní péče pro všechny skupiny obyvatelstva.

Pro naplnění svých priorit se bude Česká republika soustředit na podporu přístupu chudých lidí k vlastní obživě skrze vzdělávání, zvyšování konkurenceschopnosti na trhu práce a posilování dovedností a schopností generovat vlastní příjem. Dále se bude Česká republika zasazovat o zlepšování stavu a kvality zdravotní péče, zejména ve venkovských oblastech, se zvláštním zřetelem na péči o matku a dítě a snižování mateřské a kojenecké úmrtnosti a rozvoj porodní a poporodní péče. Tyto aktivity mají přispět k dalšímu snižování závislosti Kambodže na rozvojové pomoci, k omezování chudoby a hladu a k udržitelnému rozvoji.

Cílem programu, který je nedílnou součástí celkové spolupráce České republiky s Kambodžou, je rovněž posílení bilaterálních politických, ekonomických i kulturních vztahů a zintenzivnění spolupráce na úrovni vlád, samospráv, nevládních organizací a soukromých subjektů.

Tento program vznikl za aktivní účasti zástupců všech zainteresovaných rezortů státní správy, samospráv, nevládní i podnikatelské sféry. Jedná se o konsensuální dokument, který bude základem koordinované a konsolidované rozvojové spolupráce České republiky v Kambodži, s cílem dále posílit její udržitelnost, koherenci i viditelnost.

1. KAMBODŽA

počet obyvatel:	16 005 373 ¹
kategorizace země dle OECD/DAC dle HND na hlavu:	1 230 USD; ² nejméně rozvinutá země ³
index lidského rozvoje (HDI) UNDP:	0,582 (2017) (146. místo ze 189 zemí) ⁴
index vnímání korupce (CPI) Transparency International:	21 bodů (161 místo ze 180) ⁵
statut svobody dle Freedom House:	nesvobodná země ⁶
ODA na hlavu:	46 USD ⁷

¹ <http://www.worldbank.org> (2017)

² <http://www.worldbank.org> (2017)

³ <http://www.oecd.org> (2016)

⁴ <http://hdr.undp.org> (2016)

⁵ <https://www.transparency.org> (2015)

⁶ <https://freedomhouse.org> (2016)

⁷ <http://www.worldbank.org> (2016)

Situace země

Kambodža je v posledních 10 letech vnímána jako země s poměrně stabilním politickým prostředím. Většina obyvatelstva žije na venkově a žije se zemědělstvím. Ačkoli jsou ekonomické ukazatele na vzestupu (podle Světové banky 7,6% růst HDP) a kambodžská ekonomika zažívá růst v oděvním odvětví, stavebnictví, zemědělství a cestovním ruchu, přičemž míra chudoby ve společnosti zůstává velmi vysoká. Energetika je jednou z klíčových průmyslových oblastí, základními zdroji energie v Kambodži jsou tepelné elektrárny a vodní elektrárny. Růstovým faktorem v budoucnu bude proexportní politika a diverzifikace vývozu ve prospěch lehkého zpracovatelského průmyslu a textilu s vyšší přidanou hodnotou. Kambodžské zemědělství rovněž trpí nižší produktivitou ve srovnání s okolními zeměmi se srovnatelnými půdními a klimatickými podmínkami.

Rizikovým faktorem ve finančním sektoru je rychlý růst půjček v souvislosti se stavebním boomem. V zájmu stability finančního sektoru je proto třeba zavést další kontrolní mechanismy. Kambodža také nutně potřebuje zlepšit úroveň zaměstnanosti prostřednictvím lepšího systému vzdělání především v oblasti středního odborného vzdělání a odborného tréninku. Kambodža vstoupila spolu s ostatními členy ASEAN do Ekonomického společenství ASEAN (ASEAN Economic Community – AEC). Vláda považuje integraci trhu spíše za pozitivní, ale malí a střední podnikatelé (SMEs) se vnější konkurence spíše obávají vzhledem k omezeným kapacitám, nízké produkci, nedostatku financí a absenci technologií.

1.2. Analýza potřeb země

Analýza potřeb země vychází zejména z kambodžské vládní **Čtyřstranné strategie – fáze III a Národního strategického rozvojového plánu 2014–2018**. Dále se zaměřuje na tematické oblasti, v nichž má ČR zkušenosti s realizací ZRS, vč. výsledků evaluací některých projektů. Jednotlivé potřeby jsou analyzovány na pozadí Cílů udržitelného rozvoje.

Kambodža se i přes dlouhodobý ekonomický růst nadále řadí mezi nejchudší země na světě. Těsně nad hranicí **chudoby** žije stále velká část obyvatel, které hrozí výrazný propad životní úrovně při sebemenším výkyvu cen potravin či vlivem nepřízně počasí. Přetrvávají výrazné rozdíly v životní úrovni mezi jednotlivými provinciemi i mezi městy a obcemi.

V posledních letech se podařilo **snížit rozdíl v přístupu ke střednímu a vysokému školství** u mužů a žen. Nadále však pracuje malé procento žen ve službách a i zapojení žen do rozhodovacích procesů v politice a státní službě zůstává nízké. Počet případů domácího násilí na ženách zůstává vysoký.

I přes splnění rozvojového cíle přístupu **obyvatelstva k pitné vodě a sanitaci** zůstává velké množství odlehlých obcí bez sanitace a zdrojů pitné vody. V rurálních a odlehlých oblastech chybí zejména trvale přístupné zdroje pitné zdravotně nezávadné vody, v městských sídlech je pak problémem zejména nakládání s odpadními vodami.

V rámci školství je zaznamenán pozitivní rozvoj, nicméně nadále zůstává vysoký počet dětí, které nedokončí základní vzdělání (tj. 6. třídu). Počet studentů pokračujících ve studiu na nižších středních školách a počet studentů, kteří toto studium dokončí, je oproti stanoveným cílům nižší. **Zajištěním přístupu k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání pro všechny** je podporován trvalý, inkluzivní a udržitelný hospodářský růst.

Zdravotnictví dosáhlo během posledních 20 let nepopíratelného pokroku, ale stalo se tak především díky zahraniční pomoci, na níž sektor zdravotnictví nadále zůstává částečně závislým. Zvláště ve venkovských oblastech přetrvává vysoký výskyt různých forem dětské podvýživy, ke které přispívají různé faktory – nedostatečná osvěta o správné výživě, nedostatečná hygiena, nízká odbornost zdravotnického personálu. Tyto faktory všeobecně brání **zdravému rozvoji a zvyšování kvality života**.

1.3. Rozvojové priority země a SDGs Agendy 2030

Strategickým rozvojovým dokumentem je Čtyřstranná strategie III navazující na Čtyřstranné strategie I a II, jímž Kambodža přijala a potvrdila cíle udržitelného rozvoje (SDGs). Zodpovědnost za plnění a monitoring udržitelných rozvojových cílů má Ministerstvo plánování Kambodže.

V současnosti považuje vláda za zásadní rozvojové priority;⁸

1. *Rozvoj fyzické infrastruktury* (dopravní systém; elektrifikace; vodní zdroje);
2. *Budování kapacit a rozvoj lidských zdrojů* (zlepšení vzdělání, vědy a technologie a technický výcvik; zdraví a výživa; sociální ochrana a rovnost pohlaví);
3. *Rozvoj zemědělství, včetně lesnictví a rybářství* (zlepšení produktivity a diverzifikace; podpora živočišné výroby a akvakultury; pozemková reforma a odminování; udržitelná správa přírodních zdrojů);
4. *Rozvoj soukromého sektoru a zaměstnanosti* (podpora investicím a podnikání; rozvoj SMEs; rozvoj pracovního trhu; rozvoj bankovníctví a finančního sektoru).

⁸ Čtyřstranná strategie – fáze III a Národní strategický rozvojový plán 2014–2018 <https://extranet.who.int/nutrition/gina/sites/default/files/KHM%202013%20Rectangular%20Strategy%20Phase%20III.pdf>

2. ČESKÁ REPUBLIKA V KAMBODŽI

2.1. Výsledky dosavadní spolupráce

Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010–2017 řadila Kambodžu mezi prioritní projektové země české ZRS. Hlavním důvodem zařazení byla realizace projektů v rámci vypořádání kambodžského dluhu.⁹ Kambodža se tak stala jedinou prioritní zemí ZRS, kde nebyl rezidentní zastupitelský úřad ČR, což se ukázalo jako zásadní překážka pro samotnou realizaci projektů; velvyslanectví ČR v Phnompenhu bylo znovuotevřeno v roce 2013.

Spolupráce České republiky a Kambodže probíhala formou bilaterálních a trilaterálních projektů v gesci České rozvojové agentury, malých lokálních projektů v gesci MZV a velvyslanectví a prostřednictvím vládních stipendií. Projekty musí být udržitelné, mít prokazatelný rozvojový dopad a přispívat ke zviditelnění ČR.

Geograficky se česká rozvojová spolupráce zaměřovala zejména na provincii Takeo, kde se i díky rozvojovým intervencím ZRS ČR podařilo výrazně zlepšit situaci např. v oblasti zdravotnictví. Prioritní sektory rozvojové spolupráce byly definovány v návaznosti na memorandum mezi ministerstvy financí k vypořádání kambodžského dluhu: sociální rozvoj (sociální a zdravotnické služby, vzdělávání) a obnovitelné zdroje energie na lokální úrovni. Prioritní tematické oblasti činnosti tak navazují na tyto dosavadní prioritní sektory.

V oblasti sociálního rozvoje se projekty zaměřily na zdravotnictví, konkrétně na zlepšení zdraví matek a dětí a prevenci podvýživy. V rámci zdravotnických projektů byla zlepšena zdravotnická infrastruktura v odlehlých oblastech provincie Takeo a posíleny kapacity zdravotnického personálu pěti provinčních nemocnic. V humanitární oblasti ČR reagovala na dopady záplav na zdraví a výživu postižených venkovských oblastí a sdílela zkušenosti z připravenosti na tento typ katastrofy.

V rámci odvětví energetiky Česká republika podpořila rozvoj stabilního tržního odvětví s domácími bioplynárnami a domácími zdroji solární energie, které místním obyvatelům zajišťují přístup k dostatečnému množství energie pro pokrytí jejich základních potřeb. Druhou oblastí v sektoru energetiky a zároveň i zemědělství bylo technické vzdělávání, např. byla podpořena praktická výuka zemědělských oborů. V rámci vysílání učitelů byl podpořen rozvoj v oblasti vědy a výzkumu, pedagogiky a internacionalizace na Royal University of Agriculture v Phnompenhu. Studenti z Kambodže každoročně odjíždí na studijní pobyty do ČR za podpory vládních stipendií nebo v rámci programu EU Erasmus+.

V gesci Ministerstva průmyslu a obchodu ČR byl ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a řemesel Kambodže a regionální kanceláří UNIDO připraven a zrealizován projekt „Podpora rozvoje agropodnikatelských aktivit v Kambodži“. Vzhledem k zaměření ZRS ČR v Kambodži patří na straně partnera mezi hlavní spolupracující instituce Ministerstvo hospodářství a financí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodní spolupráce, Provinční zdravotnický odbor Takeo a Národní kambodžská banka.

⁹ Nesplacený dluh, který Kambodža měla vůči bývalému Československu a který byl původně veden v převoditelných rublech, byl předmětem bilaterálních jednání od roku 2000. Vláda ČR vyslovila svým usnesením č. 517/2008 souhlas s „Návrhem způsobu vypořádání kambodžského dluhu“, na jehož základě byla částka 2 789 423,11 USD odpuštěna a 833 791,15 USD bylo deponováno na zvláštní účet v Kambodžské národní bance k následnému využití na rozvojové projekty. V souladu s tímto usnesením vlády ČR bylo v květnu 2008 podepsáno memorandum mezi rezorty financí ČR a Kambodže, ve kterém byly také určeny prioritní sektory (energetika, životní prostředí, zdravotnictví nebo vzdělání). Dluh Kambodže byl vyrovnán poslední splátkou v závěru července 2017.

2.2. Priority a cíle spolupráce

Program dvoustranné rozvojové spolupráce České republiky a Kambodže si klade za cíl, v souladu s rozvojovými ambicemi kambodžské vlády, rozvoj lidských kapacit s důrazem na zdraví a přístup ke vzdělání ve venkovských oblastech Kambodže. Dalším cílem je zaměření na udržitelné využívání vodních zdrojů včetně sanitace.

Aktivity České republiky budou podporovat snahy o snížení chudoby a sociálních nerovností a na sociální stabilizaci především venkovského obyvatelstva. Projekty budou zaměřeny na zajištění zdravého života a zvyšování jeho kvality, včetně inkluzivních sociálních služeb s důrazem na zvyšování odborné kvalifikace mladých lidí a celoživotní vzdělávání pro všechny. Cílem je přispět k vytvoření společnosti otevřené všem skupinám obyvatelstva vč. vyloučených a jinak křehkých skupin. Druhým okruhem aktivit České republiky bude s ohledem na dosavadní zkušenosti a kapacity zaměření na zásobování pitnou vodou a ochranu vodních zdrojů, dále pak na rozvoj odpadového hospodářství a celkově na udržitelné způsoby využívání přírodních a nerostných zdrojů. Soustředí se také na přenos technologií a know-how v daných oborech a svými aktivitami bude i dále přispívat k ochraně partnerských zemí a společenství před přírodními riziky.

CÍLE A VÝSTUPY:

I. Udržitelné nakládání s přírodními zdroji

Univerzální a rovný přístup k bezpečné a cenově dostupné pitné vodě, k odpovídajícím sanitačním a hygienickým zařízením pro všechny ve vybraných lokalitách z cílové oblasti

K dosažení tohoto cíle povedou výstupy a aktivity zahrnující zavedení udržitelných systémů zásobování pitnou vodou a sanitačních a hygienických zařízení ve vybraných lokalitách. Bude se jednat o zajištění pitné vody rehabilitací stávajících nebo budováním nových zdrojů. Přístup k nezávadné vodě a zlepšení hygienických podmínek bude mít dopad na snížení výskytu infekcí, průjmových onemocnění a výskytu podvýživy.

II. Inkluzivní sociální rozvoj

Omezit úmrtí novorozenců a dětí mladších pěti let, jímž je možné předejít, snížit mateřskou úmrtnost ve vybraných lokalitách v cílové oblasti

K dosažení tohoto cíle povedou výstupy zahrnující sníženou dětskou a mateřskou úmrtnost. K naplnění těchto výstupů a cíle povedou zejména aktivity zaměřené na zvyšování kapacit zdravotnického personálu, vybavení vybraných zdravotnických středisek a realizace osvětových kampaní v cílových lokalitách. Zlepšení situace ve zdravotnictví – lépe vybavené místní zdravotnické zařízení, kvalifikovaný zdravotnický personál, lepší informovanost místních obyvatel povede také ke snížení výskytu podvýživy.

Zajistit rovný přístup žen a mužů k cenově dostupnému, kvalitnímu a inkluzivnímu odbornému, učňovskému a vyššímu vzdělání, včetně univerzitního

K dosažení tohoto cíle povedou výstupy a aktivity zahrnující budování a zvyšování kapacit pro rozvoj prakticky orientovaného školství zaměřeného především na zemědělské a technické obory ve vybraných provinciích. V rámci této prioritní oblasti se program zaměří na eliminaci nerovností v přístupu ke vzdělávání přičemž bude usilováno o rovný přístup ke vzdělávání zejména učňovského a technického. Výstupem programu bude dosažení efektivního učňovského vzdělávání pro ženy a muže, které reaguje na potřebu kambodžského pracovního trhu a které je hlavní podmínkou při výchově produktivní pracovní síly, která podporuje socioekonomický rozvoj země. Součástí programu může být i budování expertních kapacit v oblastech, které země potřebuje pro svůj další vyvážený rozvoj, např. udržitelné hospodaření s přírodními zdroji, včetně nerostných.

Česká republika bude své bilaterální rozvojové aktivity v Kambodži doplňovat humanitární pomocí, zejména v reakci na závažné katastrofy a negativní klimatické dopady. Dle potřeby bude rovněž pokračovat zdravotně-humanitární program MEDEVAC.¹⁰

¹⁰ MEDEVAC (Medical Evacuation) – je primárně určen pro vážně nemocné děti z válkou postižených oblastí či jinak potřebných oblastí, pro které je nemožné zajistit zdravotní péče či léčbu v místních podmínkách a jejichž stav je natolik vážný, že jsou v ohrožení života. Program MEDEVAC je realizován odborem azylové a migrační politiky MV ČR.

2.3. Opatření k dosažení cílů

Stěžejní formou pro dosažení cílů a výsledků programu je dvoustranná projektová rozvojová spolupráce, doplněná o projekty trojstranné spolupráce spolufinancované dalšími donory. Doplnkovými formami jsou mnohostranná rozvojová spolupráce ČR a v případě potřeby humanitární pomoc.

V rámci dvoustranné rozvojové spolupráce bude program naplňován zejména **projektovými nástroji**, cílenými na zvyšování kapacit partnerů a příjemců, zahrnující přenos know-how, technologií a investičních celků. Tyto projekty budou realizovány výhradně na základě projektových námětů od místních kambodžských subjektů s ohledem na zacílení programu, a to prostřednictvím dotací, veřejných zakázek, rozpočtových opatření a případně i peněžních darů místním subjektům. Zvláštní skupinu projektů pak tvoří tzv. malé lokální projekty (MLP) realizované přímo při zastupitelském úřadu (ZÚ) ČR, které umožňují menší, přesně cílené rozvojové aktivity v souladu se zaměřením programu. **Ekonomické nástroje**, jako studie proveditelnosti, podnikatelská partnerství rozvojového či investičního charakteru a projekty podpory obchodu (Aid for Trade) budou také přispívat k cílům a záměrům programu díky mobilizaci soukromých zdrojů. Přímoou vazbu na stanovené prioritní oblasti rozvojové spolupráce tohoto programu budou mít i **nástroje technické spolupráce**, které budou zaměřené výlučně na přenos know-how a osvětové aktivity. Vedle toho budou využívány synergie s dalšími technickými nástroji, jako je poskytování stipendií.

2.4. Koordinace ČR s dalšími aktéry

ČR bude v souladu s globálními zásadami o efektivnosti pomoci a v duchu kontinuity svého dosavadního přístupu usilovat o koordinaci svých aktivit s ostatními dárci v tematických oblastech svého prioritního zájmu dle Strategie ZRS 2018–2030. Spolupráce bude rozvíjena zejména na platformě společného evropského programování, do kterého je ČR zapojena od r. 2014, kdy se stala jedním z 10 signatářů **Strategie evropské rozvojové spolupráce v Kambodži na období 2014–2018** (European Development Cooperation Strategy for Cambodia 2014–2018).

V Kambodži se angažují všichni významní bilaterální i multilaterální dárci. Největšími multilaterálními dárci jsou Asijské rozvojové fondy (AsDB), Globální fond a Evropská unie (EU). Největšími bilaterální donory jsou dlouhodobě na prvním místě Japonsko, následují USA, Austrálie, Jižní Korea, významnými dárci jsou mj. také Německo, Francie nebo Švédsko.

ČR má zájem nadále vést dialog o spolupráci s donory v Kambodži. V minulosti již byl zájem o spolupráci několikrát vyjádřen oběma stranami při jednáních a konzultacích mezi MZV či rozvojovými agenturami obou zemí, k praktické součinnosti však nedošlo. Ambicí ČR je větší zapojení do koordinace s dárci, např. účast na technických pracovních skupinách (TWG) k příslušným prioritním sektorům. Česká republika bude vynakládat úsilí být aktivní součástí společného programování v souladu s vlastními prioritami i kapacitami a duchu principů efektivnosti a harmonizace pomoci i vzájemné zodpovědnosti mezi donory a kambodžskou vládou.

3. PODMÍNKY REALIZACE PROGRAMU SPOLUPRÁCE

3.1. Podmínky realizace v zemi

Podmínky realizace rozvojové pomoci České republiky v Kambodži upravuje Memorandum o porozumění mezi Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a Ministerstvem zahraničních věcí a mezinárodních vztahů Kambodžského království.

Kambodžská strana se v Memorandu zavazuje zejména:

- osvobodit zboží a služby financované z českého příspěvku, jakož i veškeré vybavení, materiál a práci v rámci provádění dohody od cel, daní a jiných povinných plateb a poplatků;
- osvobodit české realizátory rozvojových projektů vyslané do Kambodže v rámci tohoto programu i jejich rodinné příslušníky od cel, jiných daní a dovozních přírážek při dovozu zboží osobní potřeby,
- usnadnit vstupní a výstupní celní odbavení těchto osob, věnovat pozornost otázce zkrácení čekacích dob na jejich vstupní víza a povolení (pracovní, pobytová) a zajistit jim příznivé zacházení.

3.2. Monitoring a evaluace

Monitorování projektů a evaluace naplňování programu jsou základními předpoklady pro průběžné informování všech aktérů o průběhu a výsledcích spolupráce v potřebné míře i kvalitě. Tyto procesy se budou řídit ustanoveními obsaženými ve Strategii ZRS a v Metodice projektového cyklu dvoustranných projektů zahraniční rozvojové spolupráce. Výsledky monitorování a zejména evaluací budou zásadním podkladem pro komplexní vyhodnocení rozvojových aktivit, pro rozhodování o další spolupráci s Kambodžou na strategické, programové i projektové úrovni a následného komplexního systému řízení, které bude výsledky vázat na strategické cíle.

Předmětem průběžného monitorování a vyhodnocování, resp. posuzování, budou rozvojové aktivity stanovené tímto programem, zejm. však kapitolami 2.2. Priority a cíle spolupráce a 4.2. Matice výsledků. Uplatňován bude postup zaměřený na výsledky („result-based“), takže výstupy a cíle jednotlivých projektů budou sledovány jako prostředek pro efektivnější řízení a flexibilní nastavení potřebných změn dle měnících se podmínek realizace a nabytých zkušeností (ve smyslu „learning by doing“). Monitorování všech rozvojových aktivit ČR v zemi bude prováděno pracovníky zastupitelského úřadu ČR v Phnompenhu, případně pracovníky ČRA. ČR bude usilovat o společné monitorovací mise s kambodžskými úřady, realizátory a partnery rozvojových aktivit. Výstupem monitorování budou monitorovací zprávy, které budou zpracovatelem zaslány na MZV/ORS a vzájemně sdíleny mezi ČRA, ZÚ a kambodžskými úřady. Monitorovací zprávy budou dále sloužit jako podklady k následným evaluacím. Pro monitoring naplňování programu budou v dvouletém cyklu revidovány hodnoty indikátorů výstupů a cílů programu dle zdrojů ověření dat (především ze strany partnerských kambodžských úřadů).

Předmětem evaluací bude posuzování dlouhodobých dopadů a přínosů rozvojových intervencí v Kambodže, a to dle mezinárodně standardizované metodiky OECD a se zaměřením na jednotlivé tematické oblasti definované ve Strategii ZRS relevantních pro tento program s Kambodžou – tj. udržitelné nakládání s přírodními zdroji a inkluzivní sociální rozvoj. Vyhodnocováno bude v tomto kontextu rovněž vztahování výsledků k naplňování udržitelných rozvojových cílů (SDGs) pojmenovaných v tomto programu. Posuzováno bude také geografické, resp. regionální zacílení programu. ČR bude usilovat o zapojování a posilování kambodžských evaluačních kapacit.

V průběhu každého roku implementace tohoto programu se uskuteční na MZV jedna až dvě konzultace mezi MZV/ORS a teritoriálním odborem, zástupci ČRA, popř. dalšími relevantními implementátory programu. Cílem konzultací bude průběžný konsensus nad naplňováním programu a jeho očekávaných výsledků a včasná reakce na případné zásadní problémy. Podkladem konzultací budou monitorovací zprávy, popř. shrnující zpráva, vypracované ZÚ ČR, resp. ČRA, a pojednávající o procesu dosahování výsledků. Před uplynutím platnosti programu vypracuje ZÚ a ČRA ve vzájemné součinnosti a dle gesce jednotlivých rozvojových intervencí pro MZV celkovou zprávu s popisem a vyhodnocením výsledků s celkovou analýzou dopadů. Zpráva bude obsahovat odůvodnění v případech, kdy nebylo stanovených cílů a výstupů dosaženo. Zároveň pojedná o tom, které nástroje se osvědčily a které ne. Zpráva bude důležitým podkladem pro závěrečné vyhodnocení programu a pro rozhodnutí o další spolupráci s Kambodžou.

3.3. Řízení rizik a zvyšování udržitelnosti

Řízení rizik je prováděno v souladu se Strategií ZRS. Zásadním podkladem je strategická i projektová Analýza rizik provádění zahraniční rozvojové spolupráce ČR v Kambodži vč. výčtu nástrojů pro řízení rizik. Rizika i nástroje a opatření k jejich předcházení budou pravidelně monitorovány.

Udržitelnost rozvojové pomoci a výsledků realizovaných projektů je jedním ze základních cílů naplňování ZRS. Zvyšování udržitelnosti pak je důležitým měřítkem úspěšného partnerského rozvojového působení v zemi. Ke zvyšování udržitelnosti bude sloužit efektivní projektové řízení v jednotlivých fázích projektového cyklu i vyhodnocování rizik. V návaznosti na ustanovení ve Strategii ZRS ČR je důraz kladen na kvalitní *identifikaci* rozvojových potřeb země v souladu s příslušnými strategiemi kambodžské vlády a dále na realizaci cílů a aktivit vedoucích k jejich naplnění dle stanovených pravidel.

Předpokladem je důkladná analýza účastníků a místních podmínek rozvojových aktivit a rovněž relevantní a kvalitní vstupní data. V rámci *formulace* projektů bude v této souvislosti kladen důraz na kvalitně připravenou *strategii odchodu*. Důležitým prvkem pak je důraz na co nejvyšší míru *zapojení místních partnerů do procesu přípravy a rozhodování o projektech*, se kterým pak souvisí následné *sdílení vlastnictví výsledků* rozvojových aktivit podpořené pečlivým a předvídatelným *předáním projektu* včetně řádného zaškolení příjemců. Důležitým faktorem je spolupráce a komunikace realizátora s partnery v rámci předávání znalostí, školení aj. vedoucím k žádoucím synergickým rozvojovým dopadům je pak koordinace s ostatními dárci a realizátory v dané lokalitě i vzájemná *koordinace* aktérů v rámci ZRS ČR. Důraz bude kladen na posilování kontrolních mechanismů a závaznosti implementace doporučení vzešlých z evaluací ve strategických dokumentech ZRS.

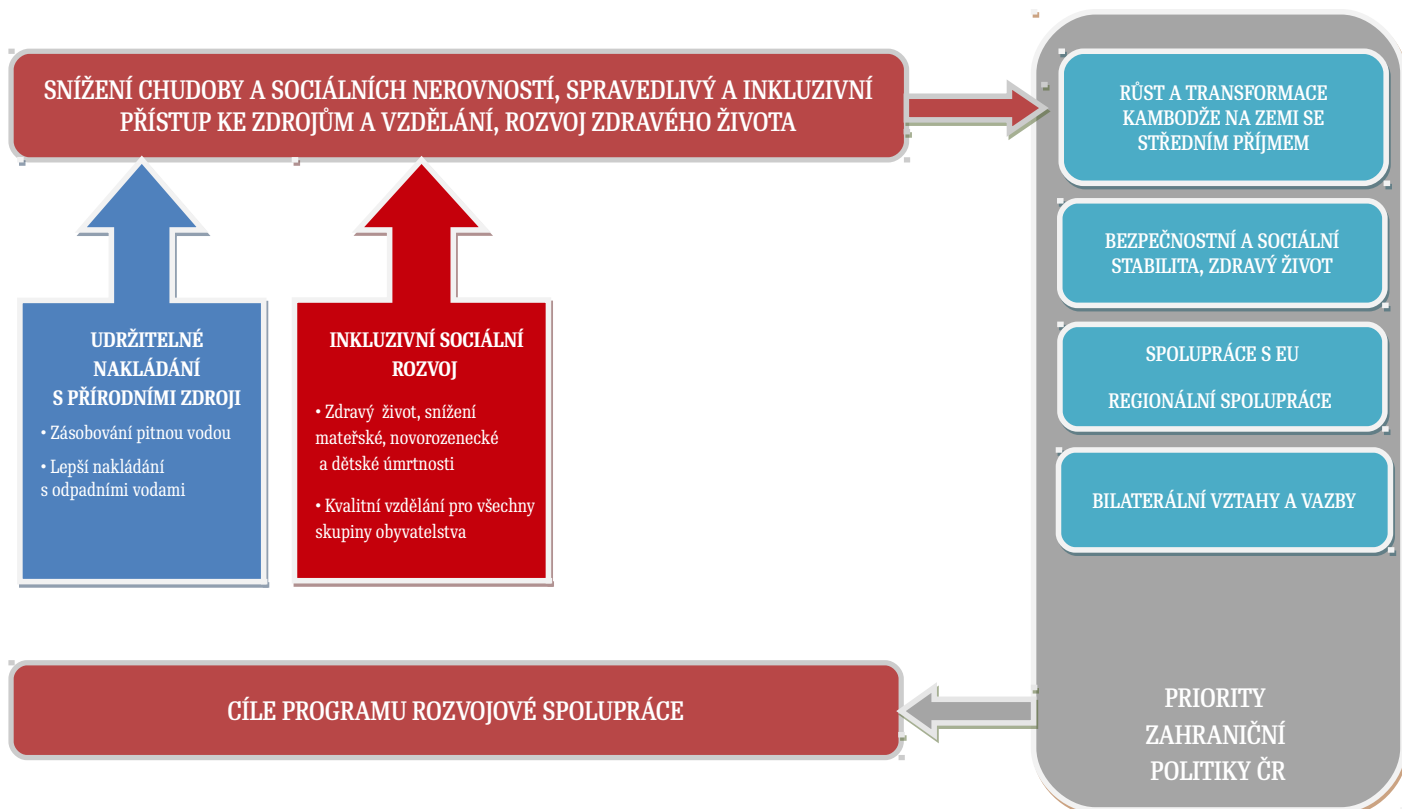
3.4. Platnost a aktualizace programu

Tento program rozvojové spolupráce České republiky s Kambodžským královstvím byl uzavřen na období 2018–2023. Jeho naplňování bude průběžně vyhodnocováno v souladu se Strategií ZRS ČR na období 2018–2030 a každoročními plány monitoringu a evaluací tak, aby tato vyhodnocování sloužila k případnému zpřesnění plánu, bude-li to potřebné a vhodné. Nejpozději v roce 2023 bude provedeno komplexní vyhodnocení programu, na základě kterého bude rozhodnuto o další spolupráci, včetně možného rozšíření oblastí spolupráce o další obory navrhované členy pracovní skupiny za předpokladu jednoznačně deklarovaných potřeb a požadavků z kambodžské strany.

4. Přílohy

4.1. Schéma programu

Program dvoustranné rozvojové spolupráce České republiky Kambodže 2018–2023

4.2. Results Matrix – Cambodia

Priority Areas of Sustainable Development	Results	Indicators Baseline and Target
Sustainable Management of Natural Resources	<p>Outcome 1: Universal and equitable access to safe affordable drinking water, sanitation and hygiene for all in selected areas (SDG 6.1. + 6.2.)</p> <p>Output 1.1: Access to affordable drinking water Output 1.2: Access to adequate sanitation and hygiene</p>	<p>Percentage of population using safely managed water and sanitation services in selected areas</p>
Inclusive social development	<p>Outcome 2: End preventable deaths of newborns and children under 5 years age and reduce maternal mortality in selected areas (SDG 3.1. +3.2.)</p> <p>Output 2.1: Proportion of births attended by skilled health personnel in selected areas increased Output 2.2: Improved access to antenatal and postnatal care services in selected areas Output 2.3: Improved access to medical care for children (under 5) Output 2.4: Rates of undernourishment (stunting and wasting) of children under 5 and pregnant and lactating women decreased</p>	<p>Percentage of neonatal, infant and under 5 mortality rates in selected areas</p> <p>2.1 Maternal mortality ratio and rate 2.2 Percentage of mothers accessing the antenatal and postnatal care services 2.3 Percentage of children using medical care 2.4 Prevalence of undernourishment in under 5 children, pregnant and lactating women</p>
	<p>Outcome 3: Increase the number of youth and adults who have relevant skills, including technical and vocational skills, for employment, decent jobs and entrepreneurship in selected provinces. (SDG 4.4.)</p> <p>Output 3.1: Increased capacity of vocational training Output 3.2: Inclusive education methods introduced Output 3.3: Youth employability increased</p>	<p>Percentage of youth and adults graduated from technical and vocational schools and vocational trainings</p> <p>Secondary and tertiary enrolment rates for women and men</p> <p>3.1 Number of people trained by sustainable new programs of vocational training 3.2 Increased number of vulnerable persons trained 3.3 Number of newly established MSEs (MicroSmall Enterprises) and number of youth employed</p>

4.3. Seznam zkratk

SEZNAM ZKRATEK / THE LIST OF ABBREVIATIONS

	ČESKÝ NÁZEV	Z ANGLICKÉHO ORIGINÁLU
ADB	Asijská rozvojová banka	Asian Development Bank
AfT	Aid for Trade	Aid for Trade
ASEAN	Sdružení národů jihovýchodní Asie	Association of South East Asian Nations
CPI	Index vnímání korupce	Corruption Perception Index
CRDB/CDC	Kambodžská rada pro rehabilitaci a rozvoj / Rada pro rozvoj Kambodže	Cambodian Rehabilitation and Development Board / Council for the Development of Cambodia
ČRA	Česká rozvojová agentura	Czech Development Agency
DAC	Výbor pro rozvojovou spolupráci	Development Assistance Committee
EDF	Evropský rozvojový fond	European Development Fund
EU	Evropská Unie	European Union
HDI	Index lidského rozvoje	Human Development Index
LDCs	Nejméně rozvinuté země	Least Developed Countries
MFAIC	Ministerstvo zahraničních věcí	Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation
MDGs	Rozvojové cíle tisíciletí	Millennium Development Goals
MLP	Malé lokální projekty	Small Local Projects
MoU	Memorandum o porozumění o rozvojové spolupráci	Memorandum of Understanding on Develop- ment Cooperation
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodních vztahů	The Ministry of Foreign Affairs
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě	Organisation for Security and Cooperation in Europe
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj	Organisation for Economic Co-operation and Development
ODA	Zahraniční rozvojová spolupráce	Official Development Assistance
SDGs	Cíle udržitelného rozvoje	Sustainable Development Goals

SMEs	Malé a střední podniky	Small and Medium-sized Enterprises
TVET	Střední odborné vzdělávání	Technical Vocational Education Training
UNDP	Rozvojový program OSN	United Nations Development Programme
ZRS ČR	Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky	Czech Development Cooperation
ZÚ ČR	Zastupitelský úřad České republiky	The Embassy of the Czech Republic